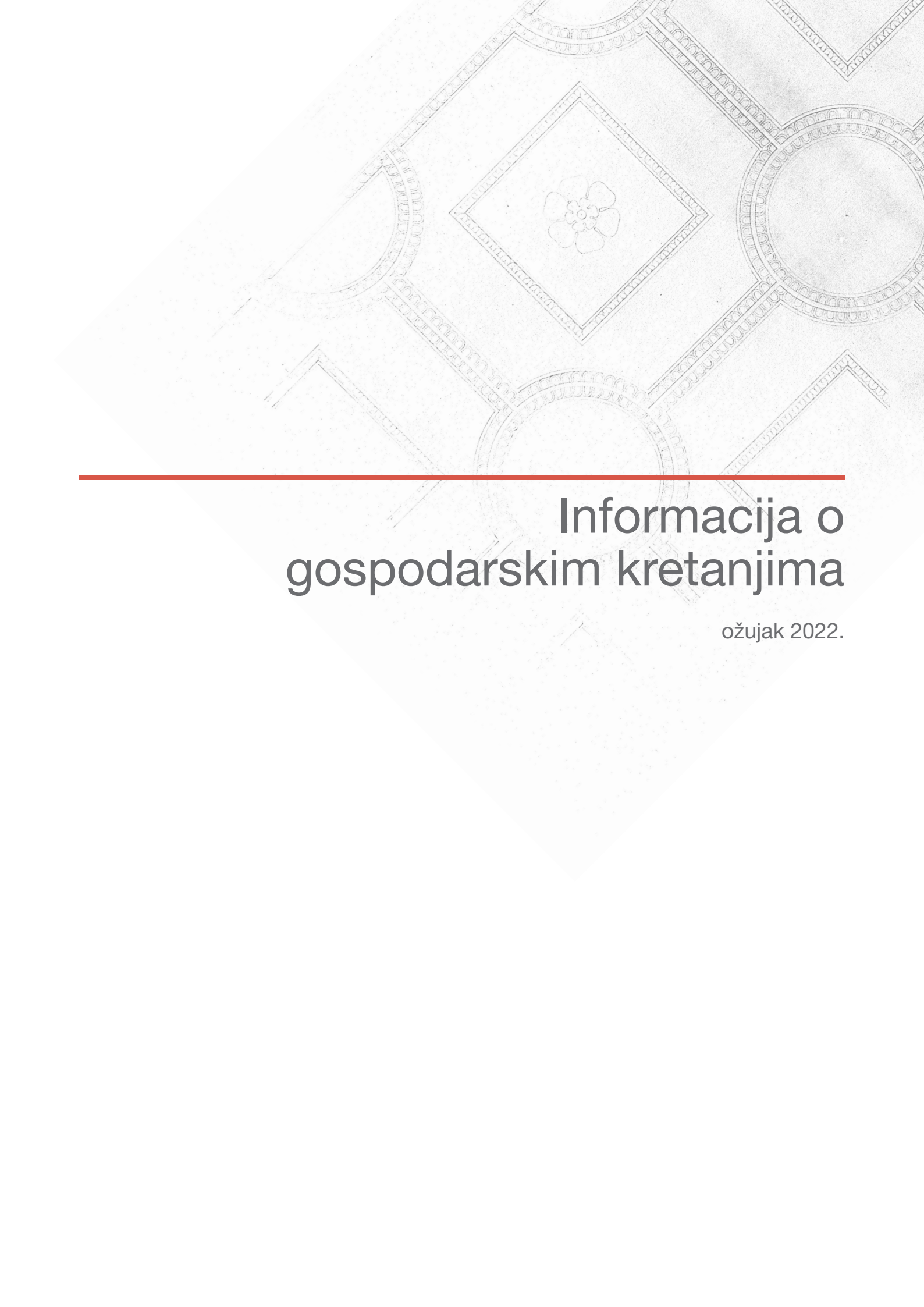

Informacija o gospodarskim kretanjima

ožujak 2022.

Sažetak

U posljednja tri mjeseca 2021. realna gospodarska aktivnost zadržala se na razini iz prethodnog tromjesečja. Pritom se godišnja stopa rasta smanjila zbog postupnog iščezavanja učinka niske baze, ali i nadalje je bila vrlo visoka (9,7%). Iako dostupni mjesečni podaci upućuju na rast realnog BDP-a na tromjesečnoj i godišnjoj razini u prvom tromjesečju 2022., na buduća kretanja negativno će djelovati izbijanje ratnog sukoba u Ukrajini i uvođenje sankcija protiv Rusije. Na početku 2022. godine nastavio se rast zaposlenosti i smanjenje nezaposlenosti. Istodobno, nastavile su rasti nominalne plaće, ali njihova je kupovna moć bila umanjena porastom potrošačkih cijena. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena ubrzala se s 5,5% u prosincu na 5,7% u siječnju, a tome su najviše pridonijele više cijene prerađenih prehrambenih proizvoda. U okruženju rastuće inflacije prinosi na hrvatske državne obveznice nastavili su rasti. Slobodna novčana sredstva banaka dosegla su dosad najvišu zabilježenu razinu, a troškovi financiranja poduzeća i stanovništva povećali su se. Plasmani banaka ostali su gotovo nepromijenjeni u odnosu na mjesec ranije, dok se njihova godišnja stopa rasta usporila s 3,9% u prosincu prethodne godine na 3,6% u siječnju ove godine. Takva kretanja poglavito su odraz usporavanja rasta plasmana poduzećima (s 2,3% u prosincu na 1,6% u siječnju), a zamjetno manjim dijelom i stanovništvu (s 4,5% na 4,4%). Pritom se nastavilo usporavanje rasta stambenih kredita uoči pokretanja novoga kruga subvencioniranja, a rast se gotovinskih nenamjenskih kredita ubrzao. Snažan oporavak gospodarske aktivnosti u 2021. rezultirao je znatnim smanjenjem udjela javnog duga u BDP-u, s 87,3% BDP-a, koliko je iznosio na kraju 2020., na 80,0% BDP-a na kraju studenoga prošle godine.

Prema prvim rezultatima DZS-a o procjeni realnog BDP-a za četvrto tromjesečje 2021. gospodarska je aktivnost u razdoblju od listopada do prosinca prošle godine stagnirala u odnosu na prethodno tromjesečje. Pritom se nastavio snažan rast izvoza robe i usluga, a istodobno je ostvaren pad osobne potrošnje i investicija, što se djelomično može povezati s pogoršanjem epidemiološke situacije. S druge strane, zabilježen je znatan rast potrošnje države, nakon pada ostvarenog u prethodnom tromjesečju. Ukupan uvoz bio je veći nego u prethodna tri mjeseca, ali rastao je sporije od ukupnog izvoza, pa je tako doprinos neto inozemne potražnje ukupnom gospodarskom rastu bio pozitivan. Postupno iščezavanje učinka niske baze te stagnacija na tromjesečnoj razini rezultirali su smanjenjem godišnje stope rasta tromjesečnog BDP-a, ali ona se i dalje zadržala na visokoj razini od 9,7%. Time je na razini cijele godine ostvaren rast realnog BDP-a od 10,4%, uz snažan pozitivan doprinos i domaće i inozemne potražnje (Slika 1.).

Model brze procjene BDP-a upućuje na rast realnog BDP-a na tromjesečnoj i godišnjoj razini u prvom tromjesečju 2022. Podaci o industrijskoj proizvodnji u siječnju ove godine pokazuju kako je ostvaren rast proizvodnje od 0,6% u odnosu na prosjek prethodna tri mjeseca (Slika 3.). Pritom se povećala proizvodnja intermedijarnih dobara, a u ostalim je glavnim industrijskim grupama ostvaren pad (Slika 4.). Promatra li se na mjesečnoj razini, industrijska proizvodnja u siječnju smanjila se za 0,6%, nakon rasta od 2,1% u prosincu. U odnosu na prosinac povećala se proizvodnja energije i intermedijarnih proizvoda, a smanjila proizvodnja kapitalnih dobara te trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju. Realni promet od trgovine na malo bio je u siječnju manji za 3,9% u odnosu na prosinac protekle godine, što je rezultiralo padom na tromjesečnoj razini od 3,2% (Slika 7.).

Anketa o pouzdanju potrošača upućuje na snažno pogoršanje očekivanja kućanstava u veljači u odnosu na siječanj 2022.¹ Pritom su se pogoršala očekivanja glede ukupne ekonomske situacije u Hrvatskoj i očekivanja glede financijske situacije u kućanstvu za 12 mjeseci u usporedbi sa stanjem danas, kao i ocjena financijske situacije u kućanstvu danas u odnosu na stanje prije 12 mjeseci. Pogoršanje potrošačkog optimizma može se povezati s utjecajem inflacijskih očekivanja, pri čemu su se očekivanja u vezi s kretanjem cijena tijekom slijedećih 12 mjeseci u odnosu na proteklih 12 mjeseci u veljači nalazila na najvišim razinama

otkako se provodi Anketa. Promatra li se prosječna vrijednost u siječnju i veljači, indeks pouzdanja potrošača snažno se smanjuje, i to drugo tromjesečje zaredom. Kao posljedica toga, indeks je dosegao nižu razinu nego u prvom tromjesečju prethodne godine. Kada je riječ o poslovnim očekivanjima, u veljači je na mjesečnoj razini bilo posebno izraženo pogoršanje očekivanja u trgovini. Također su se malo pogoršala i poslovna očekivanja u industriji, a optimizam poslovnih subjekata u građevini i uslugama poboljšao se. Prosječna vrijednost indeksa poslovnih očekivanja u siječnju i veljači u djelatnostima građevine i usluga bila je tako iznad prosjeka prethodnog tromjesečja, dok je u djelatnostima trgovine i industrije zabilježeno pogoršanje u odnosu na prethodno tromjesečje. Promatrano na godišnjoj razini, indeksi pouzdanja u svim djelatnostima bili su iznad razine zabilježene u prvom tromjesečju 2021. godine (Slika 8.).

Početak 2022. godine obilježio je daljnji rast zaposlenosti, koja je u siječnju bila viša za 0,4% negoli u prethodnom mjesecu i 0,6% viša od prosjeka prethodna tri mjeseca. U usporedbi s istim mjesecom prethodne godine, zaposlenost se povećala za 2,4%, a u odnosu na pretpandemijski siječanj porasla je nešto manje (2%) (Slika 15.). Stopa slobodnih radnih mjesta početkom 2022. smanjila se u odnosu na prosinac 2021., no i dalje je viša nego u četvrtom tromjesečju 2021. U siječnju 2022. usporio se pad broja nezaposlenih, a administrativna stopa nezaposlenosti spustila se na 6,8% radne snage, što je dosad najniža razina (Slika 16.). U usporedbi sa siječnjem 2021. godine, nezaposlenost se smanjila za 20,8%, a u odnosu na siječanj 2020. bila je niža za 6,4%.

Nominalna bruto plaća u siječnju 2022. bila je viša za 0,9% u odnosu na prosjek prethodna tri mjeseca, što odražava nastavljajuće nominalnog rasta plaća u javnom sektoru i u ostatku gospodarstva. S druge strane, realna bruto plaća u istom se razdoblju smanjila zbog porasta potrošačkih cijena za 0,5%. U odnosu na siječanj 2021., nominalna (realna) bruto plaća bila je viša (niža) za 4,6% (1,1%). Godišnja stopa rasta nominalnih (realnih) plaća usporila se u siječnju na 4,0% (–1,6%) zbog iščezavanja učinka poreznog rasterećenja iz 2021. i snažnijeg oporezivanja dohotka u uvjetima rasta plaća.

Mjesečni rast potrošačkih cijena iznosio je u siječnju 0,3% kao rezultat, s jedne strane, snažnog rasta cijena hrane te goriva i maziva, a s druge strane sezonskog pada cijena odjeće i obuće te usluga. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena povećala se s 5,5% u prosincu 2021. na 5,7% u siječnju 2022. (Slika 19.). Porastu inflacije najviše je pridonijelo ubrzanje godišnjeg

1 Anketa je provedena u prvoj polovini veljače, odnosno prije izbijanja ratnog sukoba u Ukrajini i uvođenja sankcija protiv Rusije.

rasta cijena prerađenih prehrambenih proizvoda sa 7% u prosincu na 8,4% u siječnju, što odražava visoke cijene prehrambenih sirovina i energenata na svjetskom tržištu (slike 20. i 21.). Nadalje, povećanju doprinosa neprerađenih prehrambenih proizvoda inflaciji najviše je pridonijelo povrće. S druge strane, intenzitet porasta godišnje stope inflacije djelomice je ublažilo smanjenje doprinosa energije zbog manje izraženog porasta tih cijena u siječnju 2022. u odnosu na siječanj 2021., kao i smanjenje doprinosa usluga koje su u siječnju ove godine pojeftinile (telefonske usluge, zračni prijevoz putnika i paket-aranžmani). Cijene hrane (uključujući piće i duhan) sve više utječu na razinu ukupne inflacije te je u siječnju gotovo polovina ukupne inflacije (2,8 postotnih bodova) otpadala na hranu. Doprinos energije ukupnoj inflaciji i dalje je znatan, premda se drugi mjesec uzastopno smanjio i u siječnju je iznosio 1,7 postotnih bodova. Godišnja stopa temeljne inflacije (koja ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje se administrativno reguliraju) povećala se s 4,6% u prosincu na 4,9% u siječnju (Tablica 1.), što je uglavnom bilo posljedica spomenutog povećanja godišnje stope rasta cijena prerađenih prehrambenih proizvoda. Inflacija mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HIPC) i dalje prati kretanja u europodručju te se u siječnju 2022. nastavila ubrzavati pa je u Hrvatskoj iznosila 5,5%, što je za 0,4 postotna boda više od inflacije u europodručju. Stopa inflacije mjerena HIPC-om iz čijeg su izračuna isključene volatilne komponente (energija, hrana, piće i duhan) u siječnju je u Hrvatskoj iznosila 2,6% te je bila za 0,3 postotna boda viša od one u europodručju. S obzirom na važnost koju Rusija i Ukrajina imaju u opskrbi energentima te poljoprivrednim sirovinama i metalima, rat u Ukrajini i sankcije protiv Rusije imaju snažan trenutačni učinak na globalna tržišta sirovina i energenata, što će djelovati u pravcu daljnjeg jačanja uvoznih inflatornih pritisa.

Tijekom listopada i studenoga 2021. zabilježen je izrazit rast robne razmjene s inozemstvom, posebice robnog izvoza koji je bio za 15,7% veći u odnosu na prosjek prethodna tri mjeseca (Slika 10.). Povoljnim izvoznim ostvarenjima najviše je pridonio rast izvoza energenata (osobito električne energije te nafte i naftnih derivata), zatim proizvoda tekstilne industrije i kapitalnih proizvoda. Istodobno je ukupan robni uvoz porastao za 7,5% (Slika 11.), što je ponajviše rezultat većeg uvoza proizvoda metalne i tekstilne industrije te kapitalnih proizvoda (Slika 12.). Nasuprot tome, uvoz energenata tek se neznatno smanjio s obzirom na to da je rast uvoza zemnog i industrijskog plina te električne energije bio više nego nadomješten primjetnim smanjenjem uvoza nafte i naftnih derivata. U skladu s tim ukupan se manjak u robnoj razmjeni s inozemstvom smanjio za 6,8% (Slika 13.), dok se, isključujući trgovinu energentima, manjak povećao za 8,5% u odnosu na prosjek prethodna tri mjeseca. Prema prvim agregatnim podacima za prosinac u cijeloj 2021. ostvaren je izrazito snažan porast ukupnoga robnog izvoza za 27,9%, a stopa rasta ukupnoga robnog uvoza na godišnjoj razini bila je nešto manja i iznosila 23,2%. Unatoč bržem rastu izvoza od rasta uvoza, zbog veće uvozne baze, u 2021. zabilježen je rast ukupnog manjka u robnoj razmjeni s inozemstvom za 14,5%.

Nominalni tečaj kune prema euru bio je razmjerno stabilan tijekom većeg dijela veljače 2022. (Slika 22.), no krajem mjeseca pojavili su se deprecijacijski pritisci u uvjetima rasta geopolitičke neizvjesnosti. Na kraju veljače tečaj je iznosio 7,54 EUR/HRK, što je za 0,2% viša razina u odnosu na kraj prethodnog mjeseca ili za 0,5% niže nego u istom razdoblju prošle godine. Nominalni efektivni tečaj kune tijekom veljače aprecirao je i na kraju mjeseca bio je za 0,3% niži u odnosu na kraj siječnja. To je uglavnom bilo posljedica slabljenja ruskog rublja i

mađarske forinte prema kuni, što zrcali slabljenje tih valuta prema euru na međunarodnom deviznom tržištu.

Eurska kratkoročna kamatna stopa €STR nije se mijenjala tijekom veljače i krajem mjeseca iznosila je -0,58%, a šestomjesečni EURIBOR blago je porastao na -0,49% (Slika 25.). Prinosi na desetogodišnje državne obveznice SAD-a i Njemačke nastavili su rasti tijekom veljače, a ista su kretanja zabilježena kod većine usporedivih zemalja. Zbog invazije Rusije na Ukrajinu premije za rizik europskih zemalja s tržištima u nastajanju povećale su se tijekom veljače (Slika 26.), pri čemu su najveći rast zabilježile Rumunjska i Poljska. Pritom se premija za rizik Hrvatske povećala za 21 bazni bod i krajem veljače iznosila je 94 bazna boda, čime je nastavila bilježiti malo više vrijednosti u odnosu na usporedive zemlje Srednje i Istočne Europe, osim Rumunjske.

Slobodna novčana sredstva banaka dosegla su dosad najvišu zabilježenu razinu. Tako je prosječni dnevni višak kunske likvidnosti domaćega bankovnog sustava u veljači iznosio 77,2 mlrd. kuna (Slika 60.), prema 76,9 mlrd. kuna u prethodnom mjesecu. U takvim uvjetima izdašne kunske likvidnosti promet na domaćem međubankovnom prekonoćnom tržištu nije ostvaren još od travnja 2020. godine. Što se tiče ostalih segmenata prekonoćnoga novčanog tržišta, implicitna kamatna stopa izvedena iz trgovanja banaka ugovorima o valutnoj razmjeni smanjila se u veljači na 0,01% (Slika 28.), a kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem smanjila se na -0,02%. Nakon izostanka prometa u siječnju, kamatna stopa na prekonoćne repo poslove banaka u veljači se povećala na 0,1% uz izrazito malen promet. Zbog neizvjesnosti povezanih s posljedicama sankcija uvedenih Ruskoj Federaciji, banke su iskazale interes za dodatnom likvidnošću pa je HNB, prvi put nakon svibnja 2020. godine, krajem veljače bankama plasirao sredstva putem redovite operacije, odnosno banke su posudile ukupno 260 mil. kuna na rok od tjedan dana uz fiksnu kamatnu stopu od 0,05%. Što se tiče troškova financiranja države, kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise Ministarstva financija zadržala se u veljači na 0,01% (Slika 29.), a kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise s valutnom klauzulom u eurima iznosila je -0,1%, što je blagi rast u odnosu na -0,15% ostvarenih u listopadu prethodne godine. Krivulja prinosa na hrvatske državne obveznice porasla je u veljači u odnosu na siječanj, što upućuje na rast troškova zaduživanja države.

Kamatna stopa na prvi put ugovorene kredite poduzećima povećala se u siječnju za 50 baznih bodova na razinu od 1,80% (Slika 33.), što je gotovo istovjetno smanjenju koje je zabilježeno u prethodnom mjesecu. Pritom je rast troškova financiranja uglavnom bio rezultat smanjenja udjela financiranja velikih poduzeća čije je snažno zaduživanje u prosincu utjecalo na zamjetni pad ukupne kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima. Na godišnjoj je razini trošak financiranja poduzeća bio manji za 4 bazna boda (Slika 34.), na što je najviše utjecalo smanjenje kamatne stope na kredite za investicije i sindicirane kredite (-18 baznih bodova), dok je struktura financiranja pozitivno pridonijela rastu ukupne kamatne stope (17 baznih bodova). Što se tiče stanovništva, kamatna stopa na prvi put ugovorene kredite tom sektoru u siječnju se povećala za 19 baznih bodova i iznosila je 4,13% (Slika 37.); tome je najviše pridonio rast udjela gotovinskih nenamjenskih kredita u ukupnom financiranju (8 baznih bodova), a oni imaju relativno više kamatne stope (Slika 39.), ali i rast kamatnih stopa na tu vrstu financiranja (6 baznih bodova). Na godišnjoj su razini troškovi financiranja stanovništva manji za 11 baznih bodova (Slika 38.), čemu je najviše pridonio pad kamatnih stopa na gotovinske nenamjenske kredite (-17 baznih bodova), dok je struktura financiranja utjecala na rast ukupne kamatne stope. Kada je riječ o depozitima,

kamatna stopa na oročene depozite stanovništva blago se smanjila u siječnju, a za poduzeća je ostala nepromijenjena (slike 40. i 41.). Razlika između kamatnih stopa na ukupne nove kredite i depozite zamjetno se povećala u siječnju na 4,4 postotna boda (Slika 43.), nakon što je u prethodnom mjesecu zabilježen izniman pad koji je uglavnom bio rezultat znatnog zaduživanja velikih poduzeća po niskim kamatnim stopama. Razlika između kamatnih stopa na stanja ukupnih kredita i depozita ostala je nepromijenjena na razini od 3,6 postotnih bodova.

Monetarna kretanja u siječnju obilježilo je smanjenje ukupnih likvidnih sredstava (M4) za 1,5 mlrd. kuna ili 0,4% (na osnovi transakcija) u odnosu na kraj prethodne godine kao rezultat smanjenja neto inozemne aktive (NIA) monetarnog sustava (Slika 44.). Mjesečni pad NIA-e u najvećoj se mjeri odnosi na smanjenje NIA-e HNB-a, tj. pad novčanih sredstava banaka u sustavu TARGET2. Novčana masa (M1) zabilježila je pad za 1,6 mlrd. kuna ili 0,8%, pri čemu se uglavnom smanjio gotov novac izvan kreditnih institucija, dok se kvazinovac blago povećao za 0,1 mlrd. kuna ili 0,1% u odnosu na prethodni mjesec. Promatrano na godišnjoj razini, stope rasta M4 i M1 bilježe usporavanje na 10,1% i 15,9% u siječnju (slike 54. i 55.), a kvazinovac je ubrzao rast na 5,6%. U strukturi kvazinovca smanjuju se kunski, a povećavaju devizni depoziti (Slika 58.), pri čemu se posebno ističu devizni depoziti stanovništva koji su tijekom siječnja porasli za 0,9 mlrd. kuna te tako ubrzali godišnji rast sa 6,0% u prosincu na 6,6% u siječnju. Istodobno, devizni depoziti poduzeća, unatoč mjesečnom padu od 1,1 mlrd. kuna, bilježe i dalje visoke stope rasta na godišnjoj razini (7,7% u siječnju). Unatoč visokim stopama rasta, na godišnjoj se razini udio deviznih depozita u ukupnim depozitima blago smanjuje.

Ukupni plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim središnje države) ostali su gotovo nepromijenjeni u odnosu na mjesec ranije, dok se njihova godišnja stopa rasta usporila s 3,9% u prosincu prethodne godine na 3,6% u siječnju ove godine (Slika 46.). Takva kretanja u siječnju odraz su stagnacije kredita nefinancijskim poduzećima i stanovništvu, a povećanje kredita ostalim financijskim institucijama poništeno je smanjenjem kredita lokalnoj državi. Kod kreditiranja stanovništva, nastavio se rast gotovinskih nenamjenskih i stambenih kredita, ali su se u podjednakom iznosu smanjili krediti po kreditnim karticama uz jamstvo kartičarske kuće (Slika 48.). Promatra li se valutna struktura, udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima stanovništvu na kraju je siječnja iznosio 54,3% (Slika 53.). Na godišnjoj razini, plasmani poduzećima usporili su svoj rast s 2,3% u prosincu na 1,6% u siječnju (Slika 47.), a neznatno se usporio i rast plasmana stanovništvu (s 4,5% na 4,4%). Pritom se nastavilo usporavanje rasta stambenih kredita uoči pokretanja

novoga kruga subvencioniranja (s 9,2% na 8,4%), dok se rast gotovinskih nenamjenskih kredita ubrzao (s 2,4% na 3,3%).

Bruto međunarodne pričuve povećale su se tijekom veljače za 0,7 mlrd. EUR ili 2,6% u odnosu na siječanj, te su na kraju mjeseca iznosile 26,3 mlrd. EUR (Slika 62.). Mjesečno povećanje bruto pričuva odraz je većeg obujma repo poslova. Istodobno su neto raspoložive pričuve zabilježile tek neznatno smanjenje te su na kraju mjeseca iznosile 20,9 mlrd. EUR. U odnosu na isti mjesec prethodne godine, bruto međunarodne pričuve porasle su za 6,7 mlrd. EUR ili 34,5%.

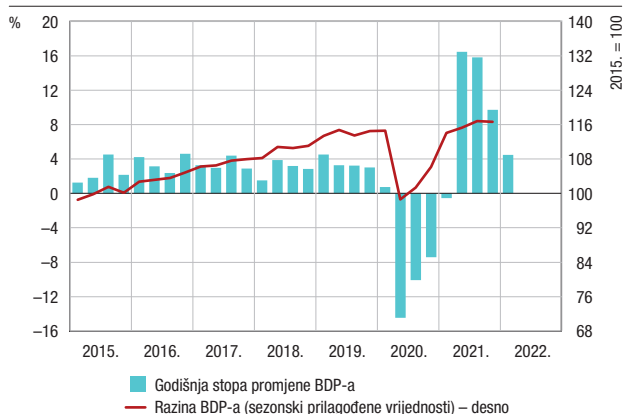
Nakon izrazito snažnog smanjenja tijekom trećeg tromjesečja, u posljednja tri mjeseca 2021. neto inozemne dužničke obveze domaćih sektora primjetno su se povećale, za 0,6 mlrd. EUR (Slika 66.). To je isključivo rezultat izraženog pogoršanja neto inozemne pozicije kreditnih institucija zbog uobičajenoga sezonskog smanjenja inozemne imovine, prethodno akumulirane tijekom ljetnih mjeseci zahvaljujući priljevu deviza za vrijeme turističke sezone. Za razliku od toga, nepovoljna su kretanja ublažena primjetnim poboljšanjem neto inozemne pozicije središnje banke zbog znatnog porasta imovine poslovnih banaka u sklopu sustava TARGET2 kojim središnja banka upravlja te, u manjoj mjeri, transakcija s državom. Osim toga, iako u znatno manjoj mjeri, smanjile su se neto obveze države zbog rasta dužničkih potraživanja jer je iznos sredstava raspoređenih krajnjim korisnicima premašio iznos sredstava primljenih iz proračuna EU-a. Istodobno su se smanjile i neto obveze ostalih domaćih sektora (uključujući transakcije na osnovi izravnih ulaganja), zahvaljujući istodobnom porastu potraživanja i smanjenju obveza tijekom posljednja tri mjeseca 2021. Ukupan je bruto inozemni dug na kraju prosinca 2021. iznosio 44,7 mlrd. EUR, što je za 0,4 mlrd. EUR više negoli na kraju trećeg tromjesečja, odnosno 4,7 mlrd. EUR više negoli na kraju 2020. godine (Slika 68.).

Prema podacima Ministarstva financija² u prvom mjesecu 2022. ostvaren je manjak proračuna od 258,6 mil. kuna, što je zamjetno povoljnije u odnosu na manjak ostvaren u istom razdoblju prethodne godine (725,2 mil. kuna). Navedena fiskalna kretanja odražavaju nešto viši godišnji rast prihoda (3,9%) u odnosu na rashode (0,9%), pri čemu je navedeni rast prihoda niži u usporedbi s ostvarenim u prethodnom tromjesečju.

Na kraju studenoga 2021. dug konsolidirane opće države iznosio je 345,1 mlrd. kuna, što je za 14,9 mlrd. kuna više u usporedbi s razinom duga na kraju 2020. godine. Kada je riječ o relativnom pokazatelju javnog duga, izraženo smanjenje udjela javnog duga u BDP-u na 80,0% BDP-a, s 87,3% BDP-a koliko je iznosio na kraju 2020., posljedica je snažnog oporavka gospodarske aktivnosti.

2 Saldo proračuna i ukupni prihodi i rashodi odnose se na mjesečne podatke za središnju državu, državnu upravu i podsektore socijalne sigurnosti, koje prema zahtjevima Direktive Vijeća 2011/85/EU objavljuje Ministarstvo financija prije kraja sljedećega kalendarskog mjeseca. Objavljeni podaci odnose se na jedinice opće države prema obuhvatu statističke metodologije ESA 2010, osim podataka za lokalnu državu, koji se objavljuju tromjesečno.

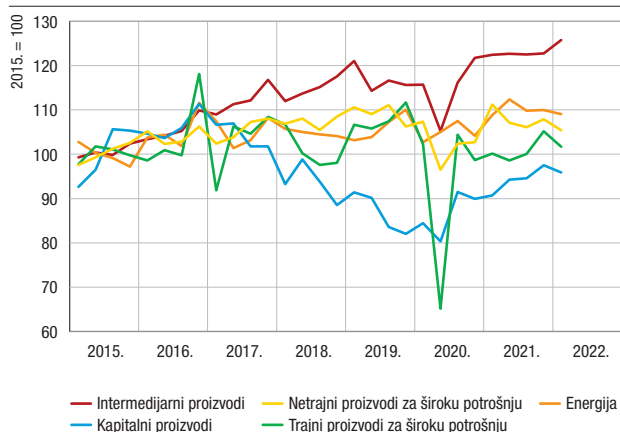
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2022. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 4. ožujka 2022.

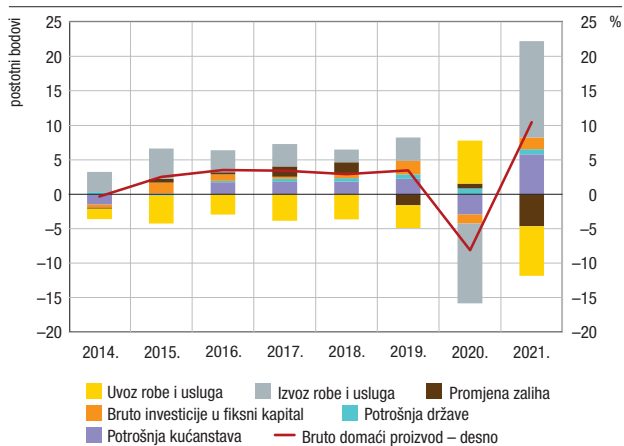
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

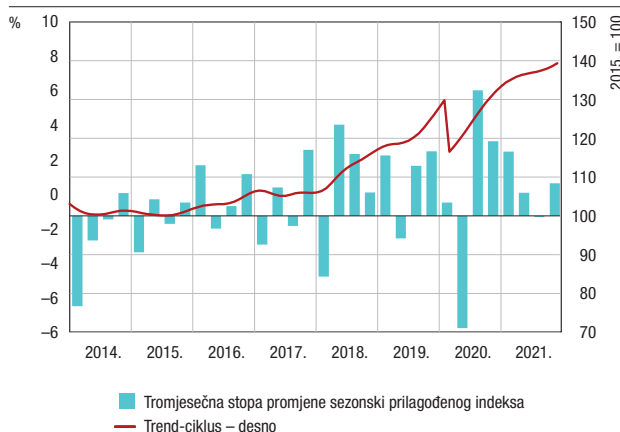
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

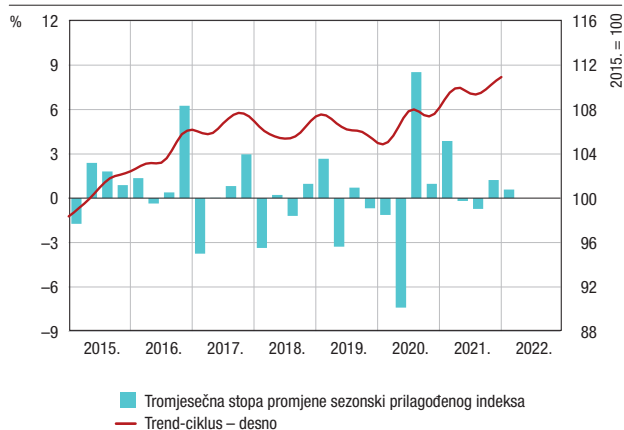
Izvori: DZS

Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

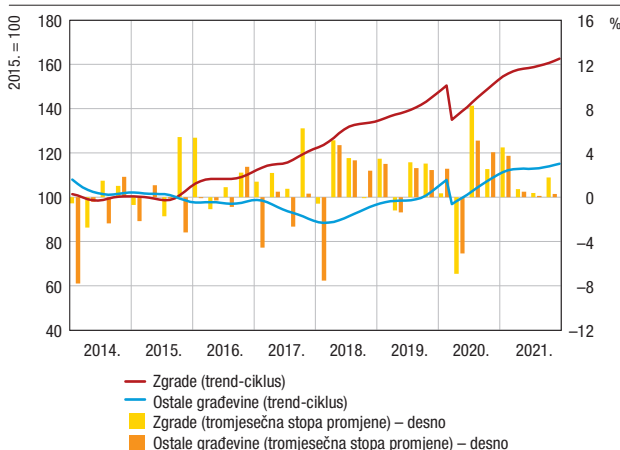
Slika 3. Industrijska proizvodnja

Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2022. odnosi se na siječanj.

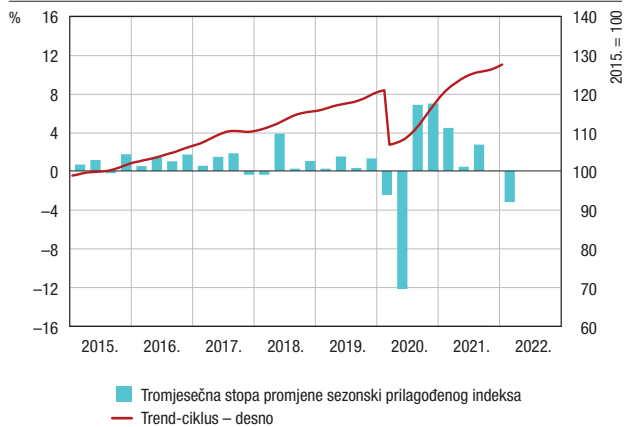
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

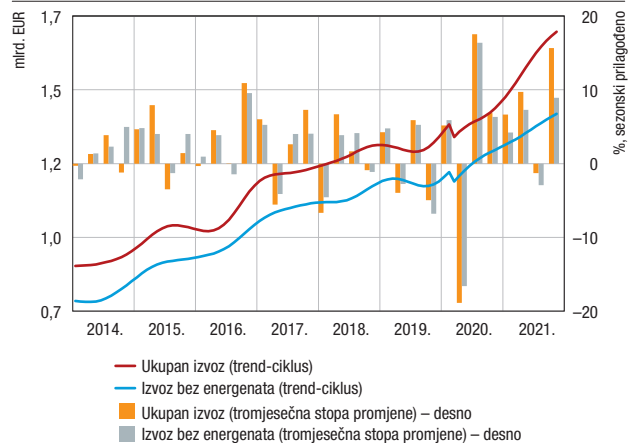
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

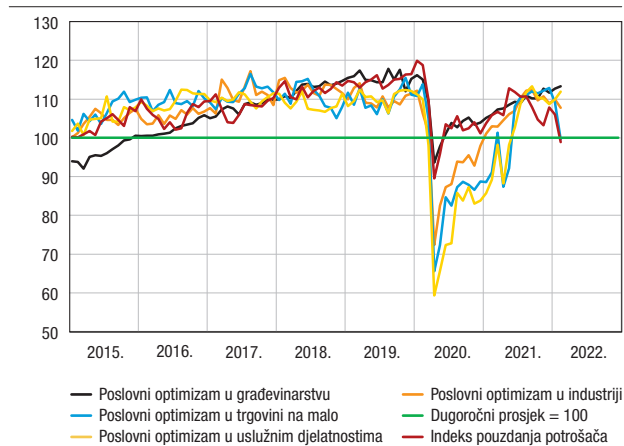
Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2022. odnosi se na siječanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

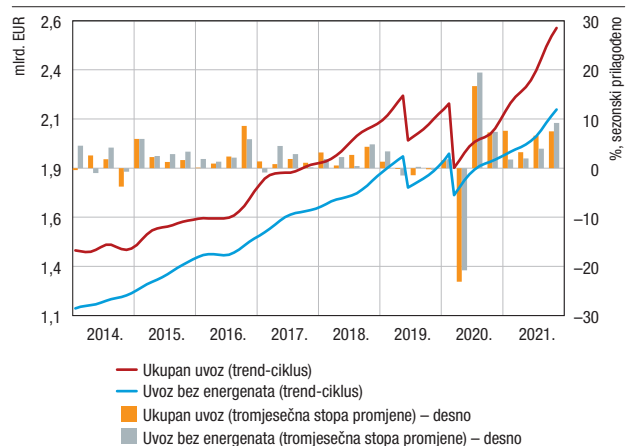
Napomena: Podaci za četvrto tromjesečje 2021. odnose se na listopad i studeni.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji potrošačkog i poslovnog optimizma standardizirane desezonirane vrijednosti

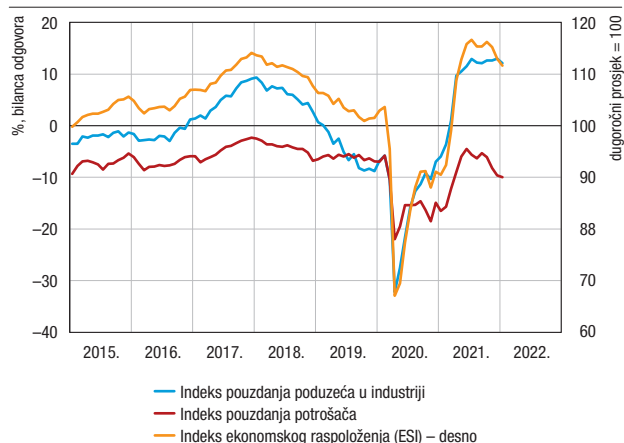
Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

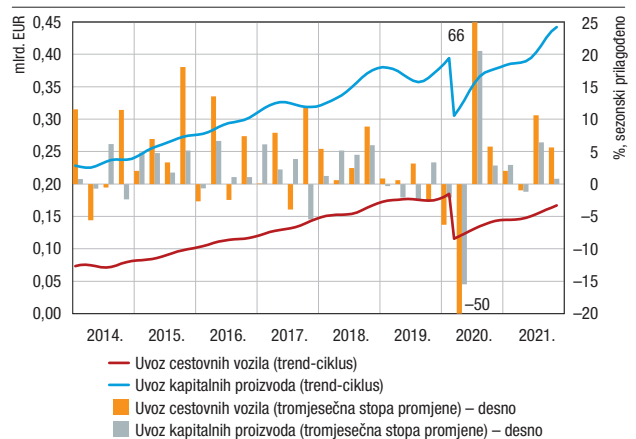
Napomena: Podaci za četvrto tromjesečje 2021. odnose se na listopad i studeni.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođene serije

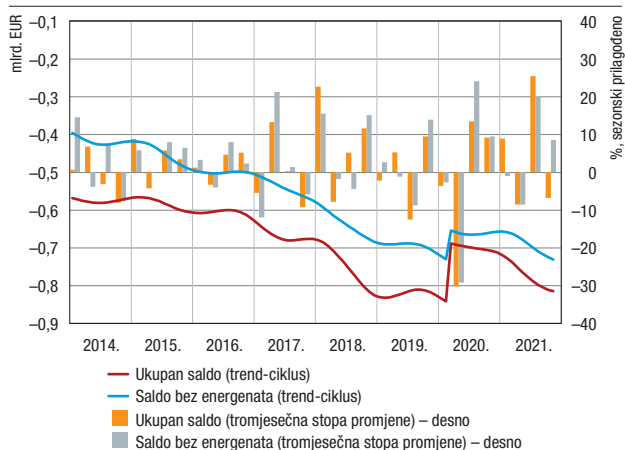
Napomena: Podaci zaključno sa siječnjem 2022.
Izvor: Eurostat

Slika 12. Uvoz kapitalnih proizvoda i cestovnih vozila (cif)

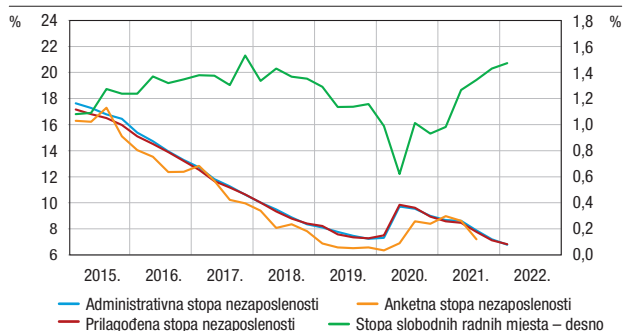

Napomena: Uvoz kapitalnih proizvoda odnosi se na odsejke SMTK-a 71 – 77. Podaci za četvrto tromjesečje 2021. odnose se na listopad i studeni.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robe razmjene

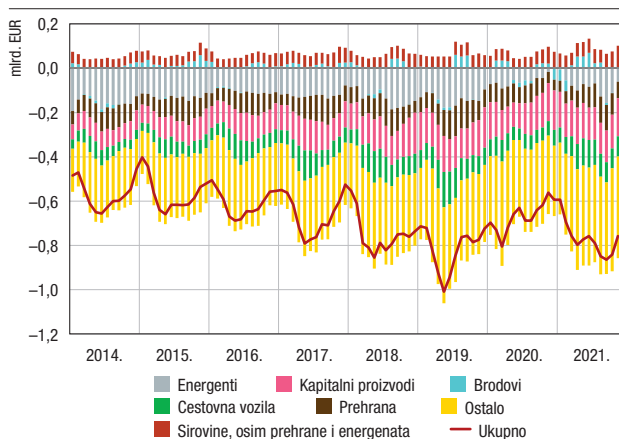

Napomena: Podaci za četvrto tromjesečje 2021. odnose se na listopad i studeni.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

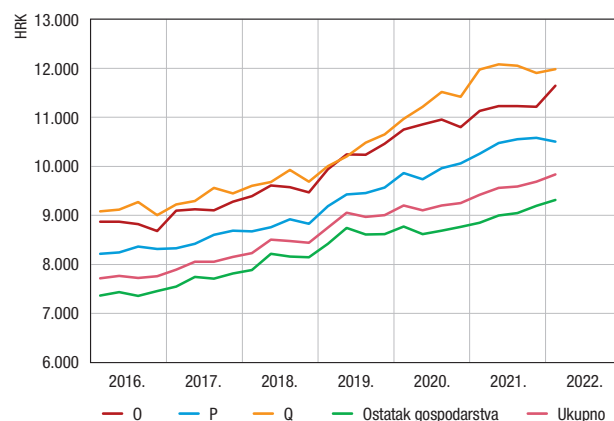
Slika 16. Stope nezaposlenosti i slobodnih radnih mjesta
sezonski prilagođeni podaci

Napomene: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. koriste se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrasca JOPPD. Podaci o zaposlenosti revidirani su unatrag od siječnja 2016. do prosinca 2019. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranici HZMO-a). Stopa slobodnih radnih mjesta računa se kao udio slobodnih radnih mjesta u ukupnoj potražnji za radom (zbroj osiguranika HZMO-a i slobodnih radnih mjesta). Podaci za prvo tromjesečje 2022. odnose se na siječanj.
Izvori: DZS; HZZ; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

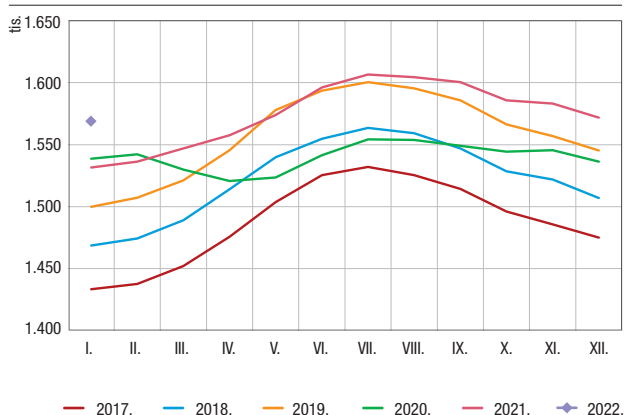
Slika 14. Saldo robe razmjene po skupinama proizvoda

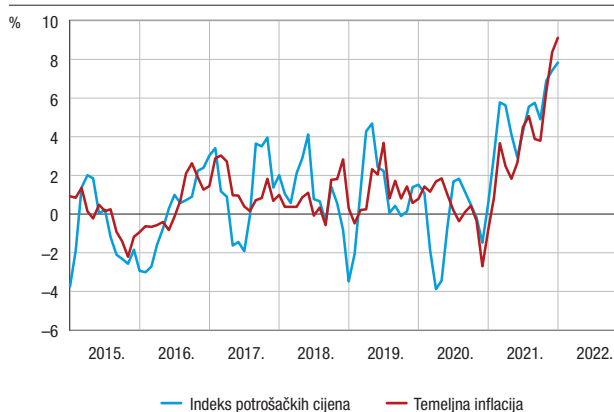
Napomena: Serije su prikazane kao tročlani pomični prosjeci mjesečnih podataka. Podaci zaključno sa studenim 2021.
Izvor: DZS

Slika 17. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima
NKD-a
originalni podaci

Napomena: O – Javna uprava i obvezno socijalno osiguranje, P – Obrazovanje, Q – Zdravstvo. Podaci za prvo tromjesečje 2022. odnose se na siječanj.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

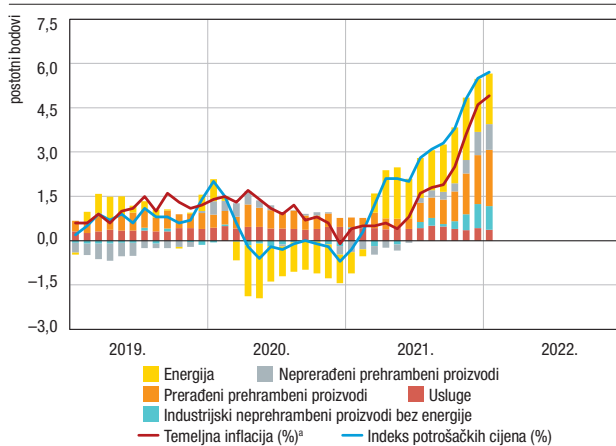
Slika 15. Zaposlenost
originalni podaci

Izvor: HZMO

Slika 18. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 19. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

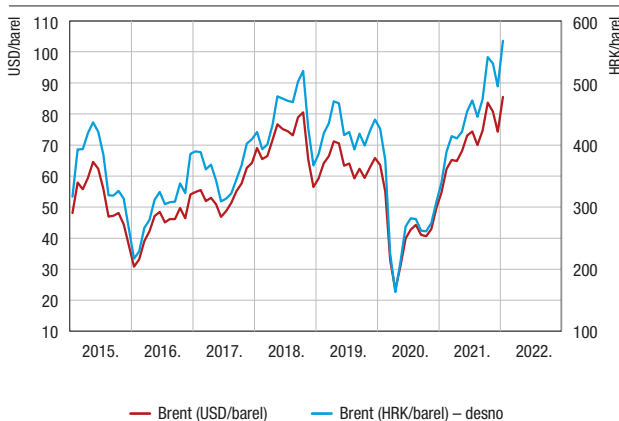
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Tablica 1. Cjenovni pokazatelji godišnje i mjesečne stope promjene

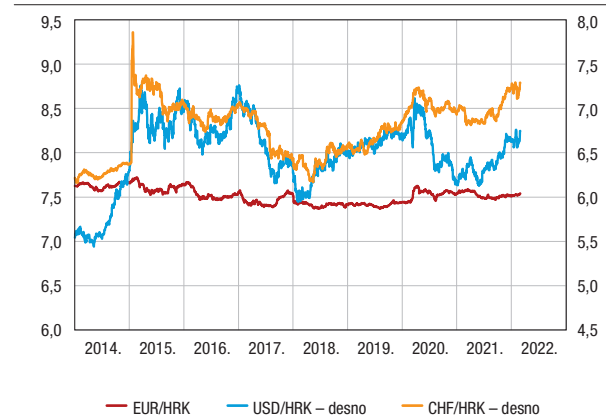
	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	XI. 21.	I. 22.	I. 21.	I. 22.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	5,5	5,7	0,1	0,3
Energija	11,0	10,2	1,6	0,8
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	9,0	10,3	2,0	3,2
Prerađeni prehrambeni proizvodi	7,0	8,4	1,0	2,3
Industrijski prehrambeni proizvodi bez energije	3,1	3,1	-2,2	-2,2
Usluge	1,7	1,4	0,1	-0,2
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	4,6	4,9	-0,4	-0,1
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	19,6	20,7	0,6	1,5
Cijene sirove nafte Brent (USD)	49,0	56,6	9,5	15,1
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata, USD)	22,7	21,0	7,4	5,9

Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

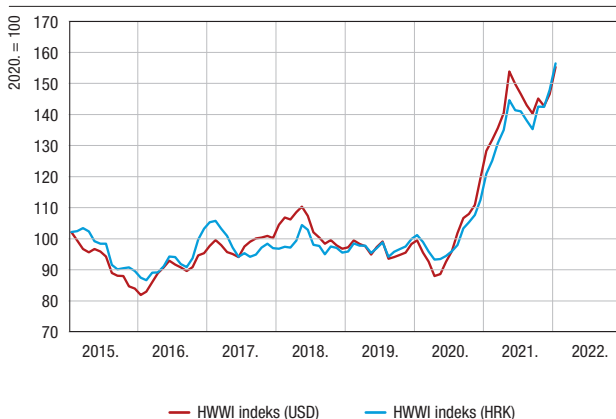
Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI

Slika 20. Cijene sirove nafte (Brent)

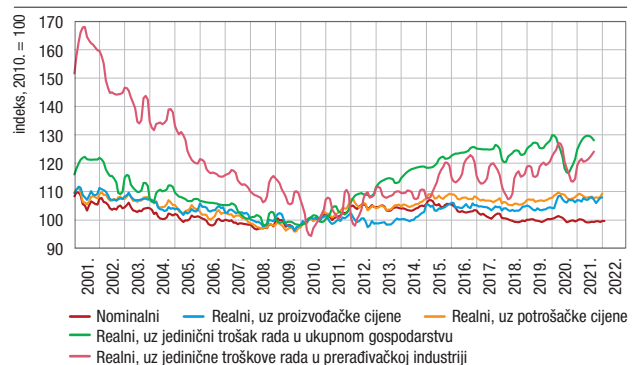
Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 22. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku srednji tečaj HNB-a

Izvor: HNB

Slika 21. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

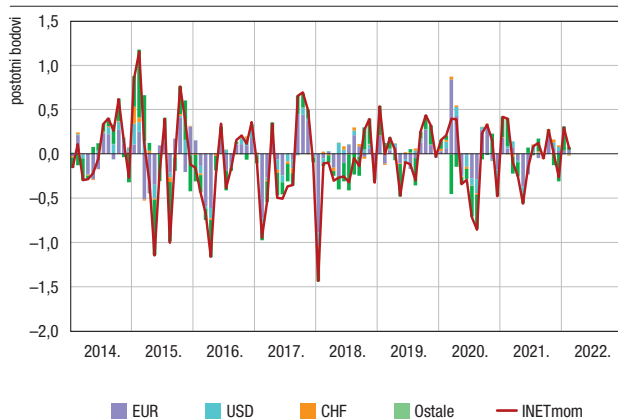
Izvori: HWWI; izračun HNB-a

Slika 23. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izraženo kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

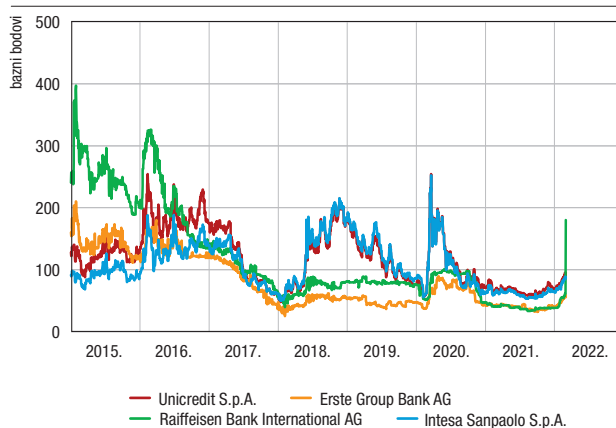
Slika 24. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinosi aprecijaciji INET-a.

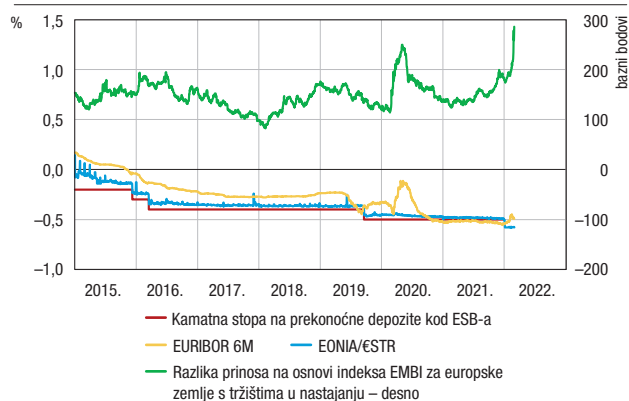
Izvor: HNB

Slika 27. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: S&P Capital IQ

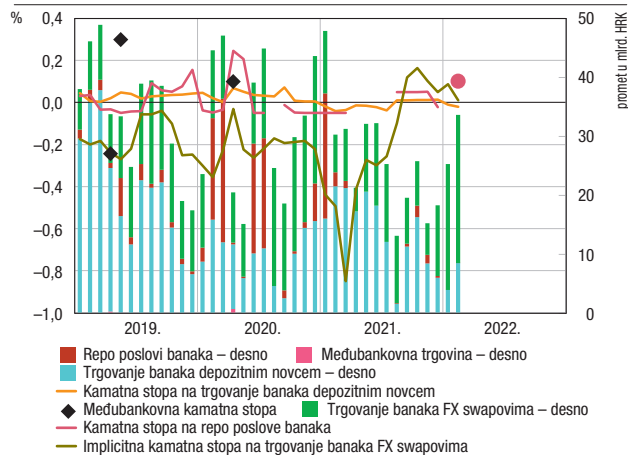
Slika 25. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje. Od početka 2022. EONIA se zamjenjuje stopom €STR.

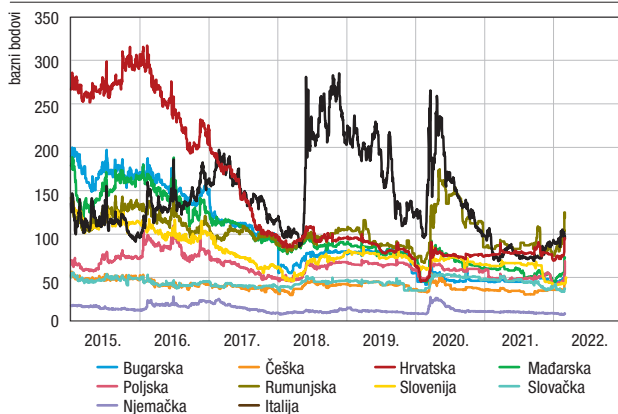
Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

Slika 28. Prekonocne kamatne stope i prometi

Izvor: HNB

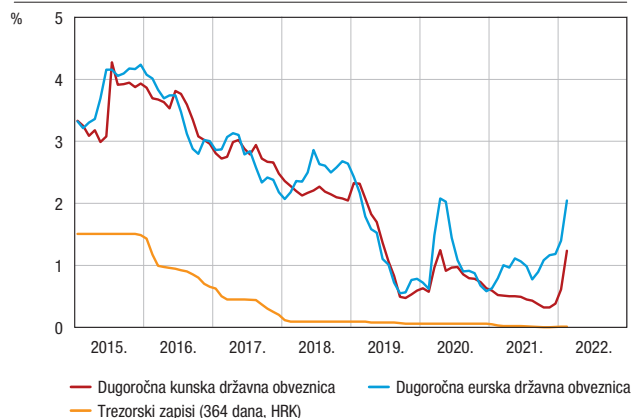
Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

Izvor: S&P Capital IQ

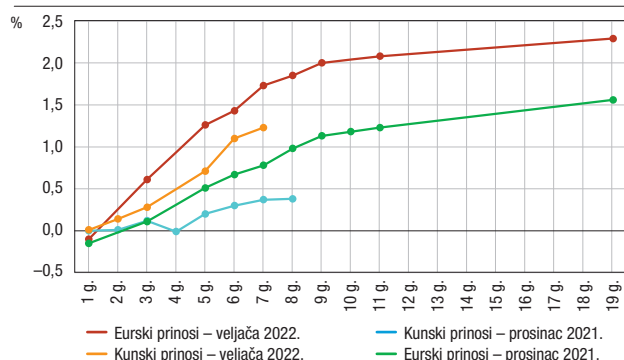
Slika 29. Prinosi na trezorske zapise i obveznice Republike Hrvatske

Napomena: Prinosi na dugoročne obveznice odnose se na obveznice preostalog dospijeća od deset godina, odnosno na obveznice najbližijega preostalog dospijeća.

Izvor: HNB

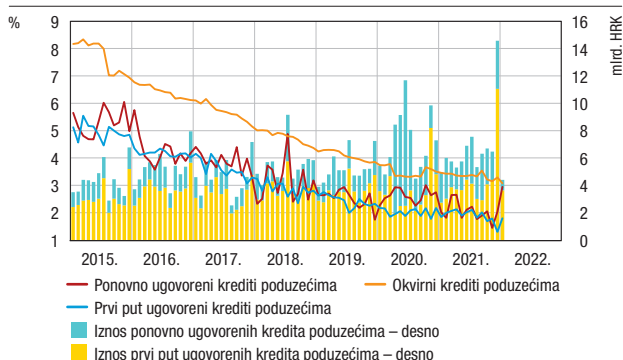
Slika 30. Prinosi do dospeljeća na obveznice RH

Napomena: Točkama su označeni ostvareni prinosi, a ostale su vrijednosti interpolirane. Podaci za jednogodišnji prinos odnose se na ostvarenu kamatnu stopu na jednogodišnje trezorske zapise bez valutne klauzule odnosno s valutnom klauzulom u eurima. Prinos na jednogodišnje trezorske zapise bez valutne klauzule za kraj 2021. odnosi se na studeni. Prinos na jednogodišnje trezorske zapise s valutnom klauzulom u eurima odnosi se na listopad 2021. odnosno veljaču 2022.

Izvor: HNB

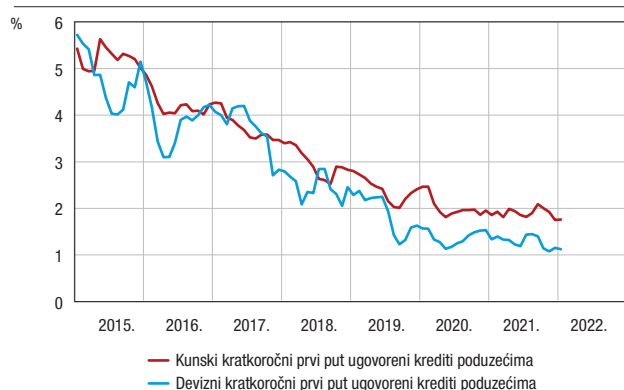
Slika 33. Kamatne stope i iznosi kredita poduzećima

Napomena: Za kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite i potraživanja s osnove kartica s odgodom plaćanja (engl. *charge card*) nisu dostupni podaci o prvi put ugovorenim kreditima jer su novi poslovi (koji kod ostalih instrumenata osim prvi put ugovorenih kredita uključuju i ponovno ugovorene postojeće kredite) za te instrumente jednaki stanjima pa su zato svrstani u kategoriju "Okvirni krediti".

Izvor: HNB

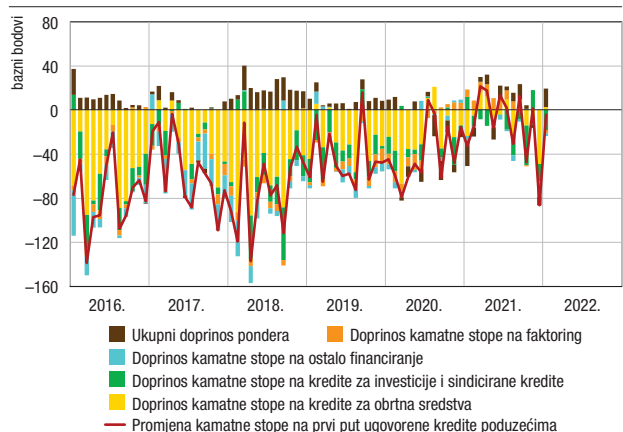
Slika 31. Kratkoročni troškovi financiranja

Napomena: Tromjesečni ponderirani pomični prosjeci. Devizni krediti uključuju i kunske kredite s valutnom klauzulom. Kamatne stope na kratkoročne prvi put ugovorene kredite stanovništvu ne prikazuju se zbog vrlo niskog udjela u ukupnim prvi put ugovorenim kreditima stanovništvu.

Izvor: HNB

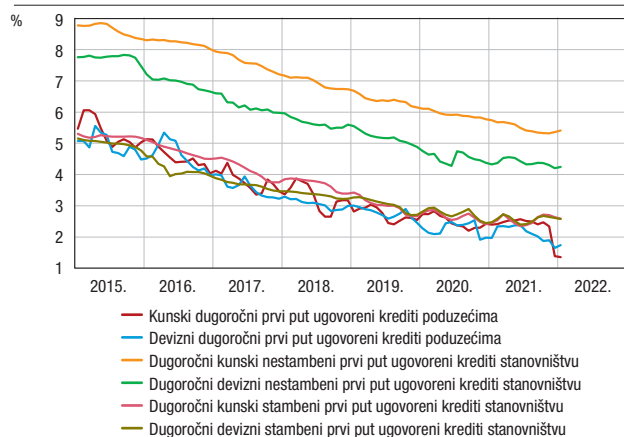
Slika 34. Doprimosi godišnjoj promjeni kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

Napomena: Izračunato na osnovi indeksa Bennet, prema kojem se ukupni doprinos dijeli na učinak kamatne stope i učinak pondera.

Izvor: HNB

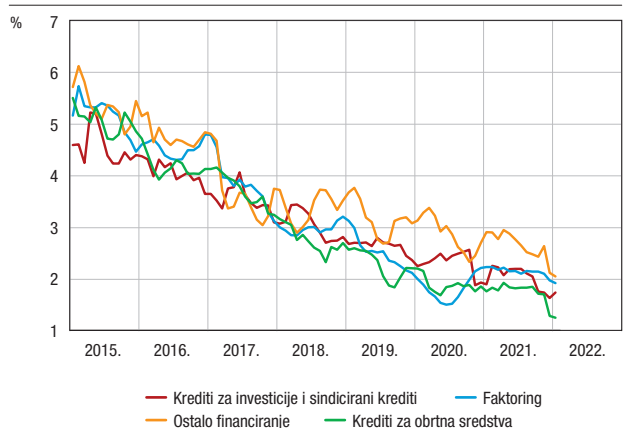
Slika 32. Dugoročni troškovi financiranja

Napomena: Tromjesečni ponderirani pomični prosjeci. Devizni krediti uključuju i kunske kredite s valutnom klauzulom.

Izvor: HNB

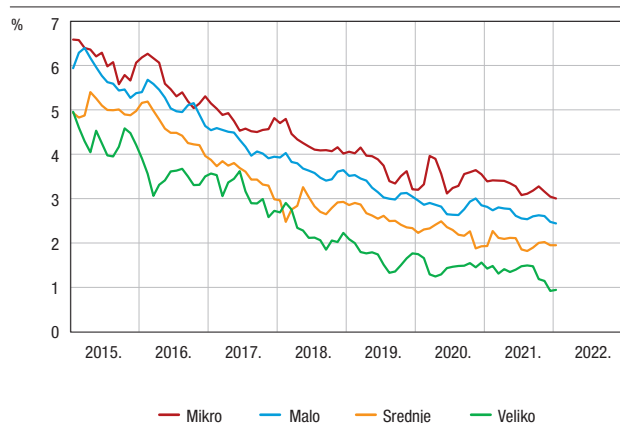
Slika 35. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima prema namjeni

Napomena: Tromjesečni ponderirani pomični prosjeci

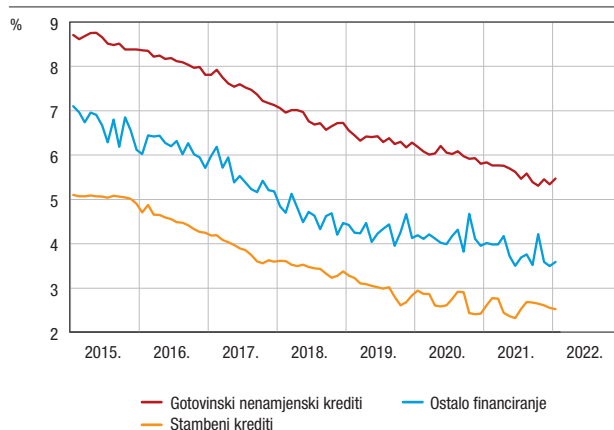
Izvor: HNB

Slika 36. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite prema veličini poduzeća

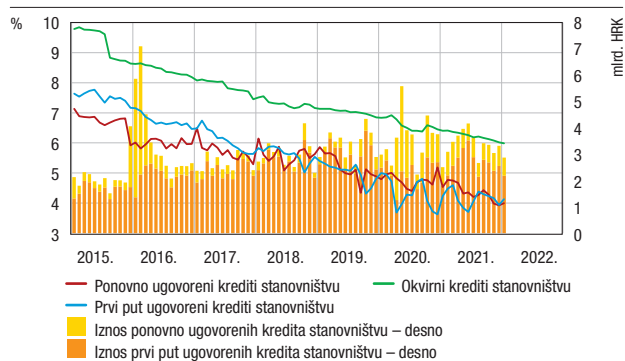
Napomena: Tromjesečni ponderirani pomični prosjeci
Izvor: HNB

Slika 39. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite stanovništvu prema namjeni

Izvor: HNB

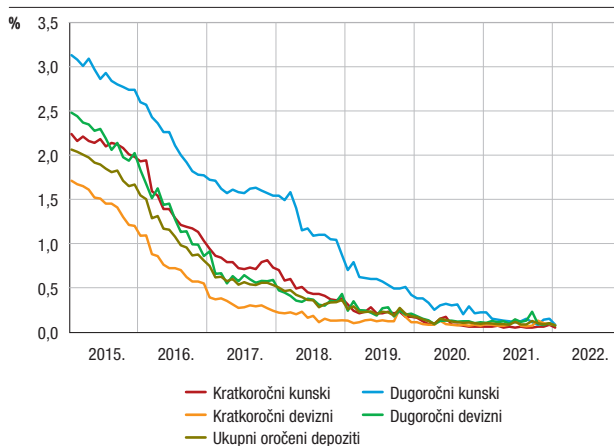
Slika 37. Kamatne stope i iznosi kredita stanovništvu

Napomena: Za kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite i potraživanja s osnove kartica s odgodom plaćanja (engl. charge card) nisu dostupni podaci o prvi put ugovorenim kreditima jer su novi poslovi (koji kod ostalih instrumenata osim prvi put ugovorenih kredita uključuju i ponovno ugovorene postojeće kredite) za te instrumente jednaki stanjima pa su zato svrstani u kategoriju "Okvirni krediti".

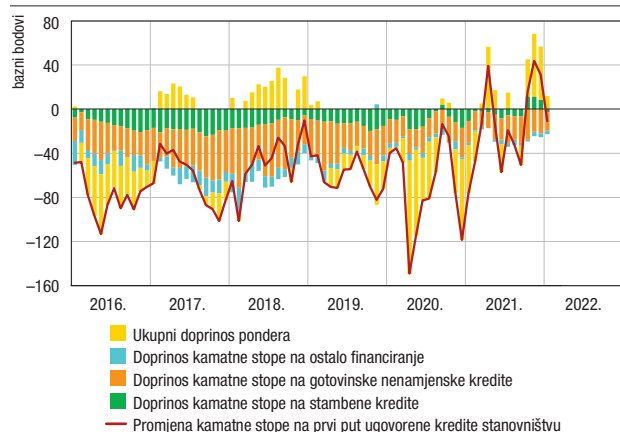
Izvor: HNB

Slika 40. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

Izvor: HNB

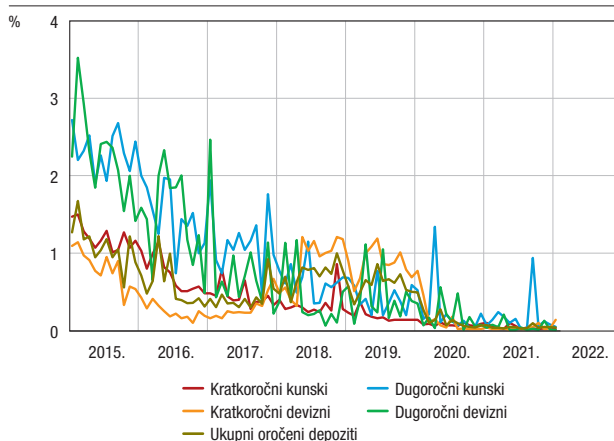
Slika 38. Doprinosi godišnjoj promjeni kamatne stope na prvi put ugovorene kredite stanovništvu

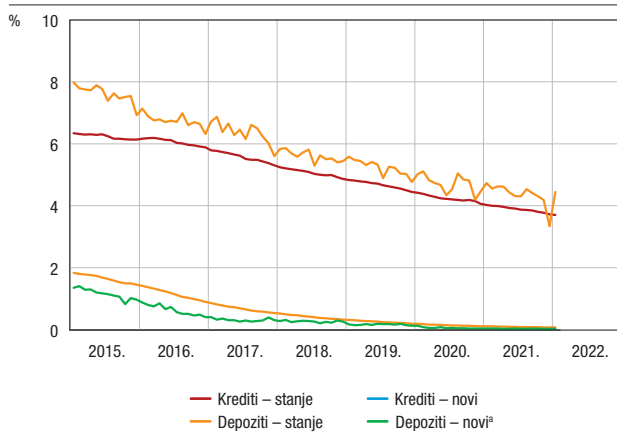
Napomena: Izračunato na osnovi indeksa Bennet, prema kojem se ukupni doprinos dijeli na učinak kamatne stope i učinak pondera.

Izvor: HNB

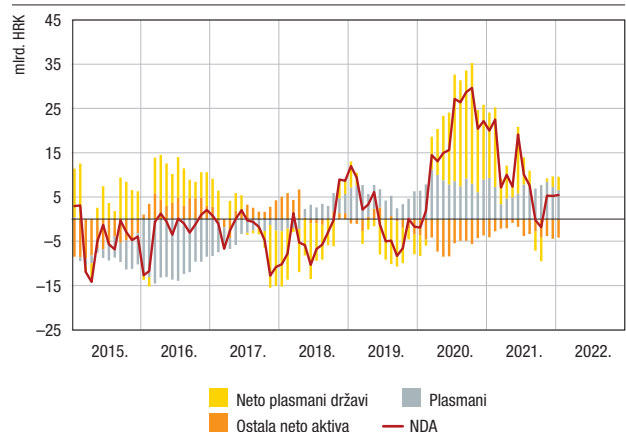
Slika 41. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

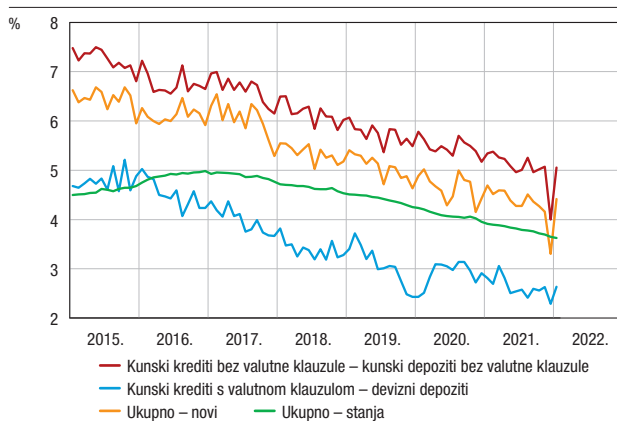
Izvor: HNB

Slika 42. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.
Izvor: HNB

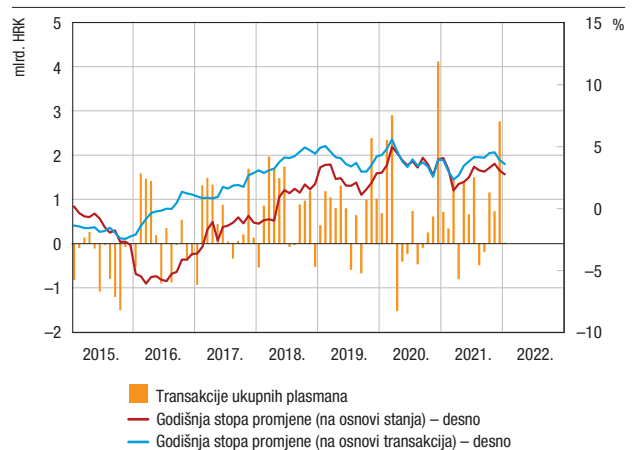
Slika 45. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

Izvor: HNB

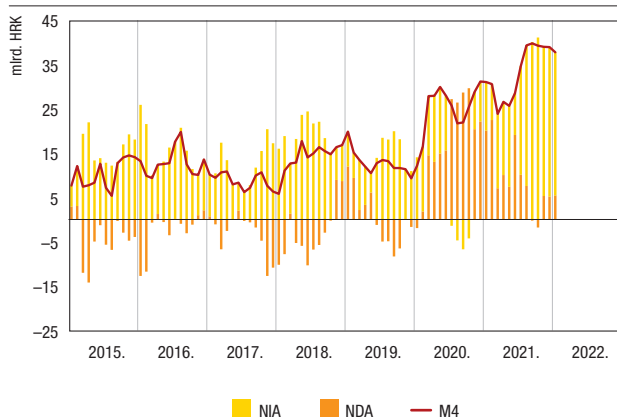
Slika 43. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

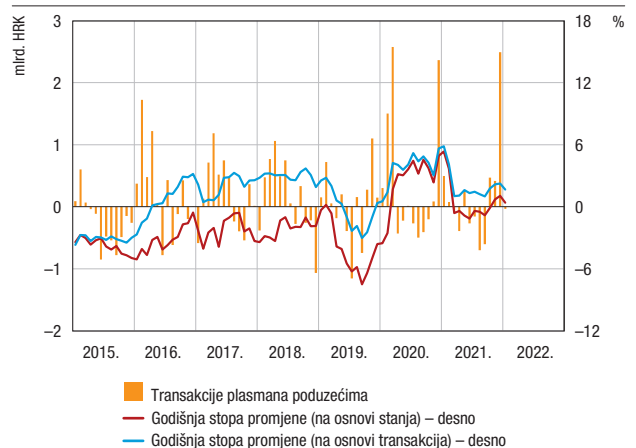
Izvor: HNB

Slika 46. Plasmani

Izvor: HNB

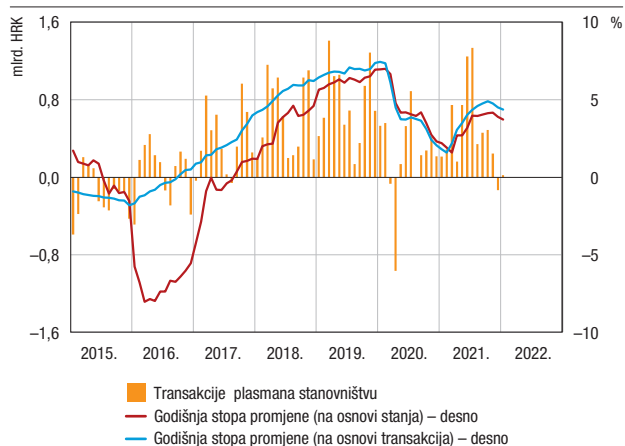
Slika 44. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

Izvor: HNB

Slika 47. Plasmani poduzećima

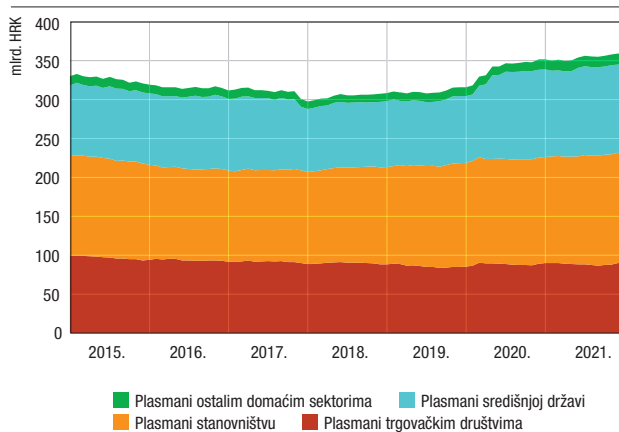
Izvor: HNB

Slika 48. Plasmani stanovništvu

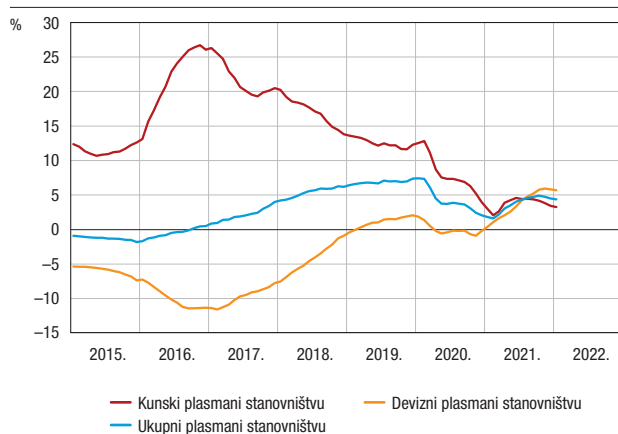
Izvor: HNB

Slika 51. Struktura plasmana monetarnih financijskih institucija

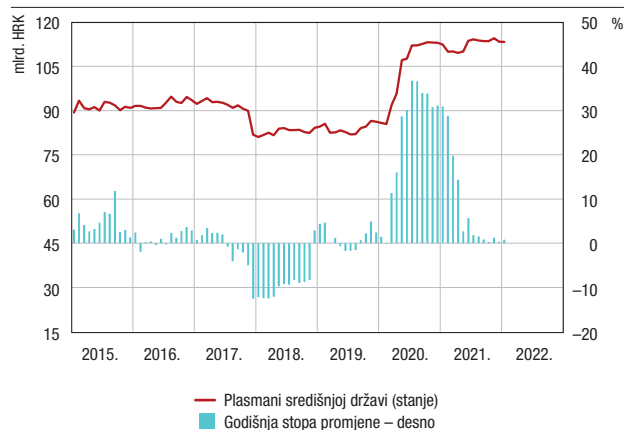
Izvor: HNB

Slika 49. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

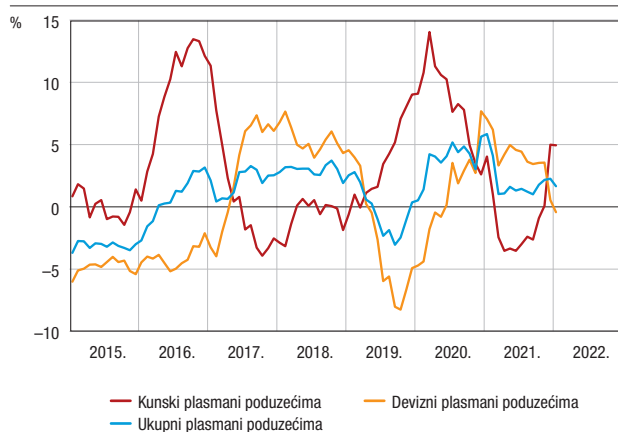
Izvor: HNB

Slika 52. Plasmani monetarnih financijskih institucija srednjoj državi

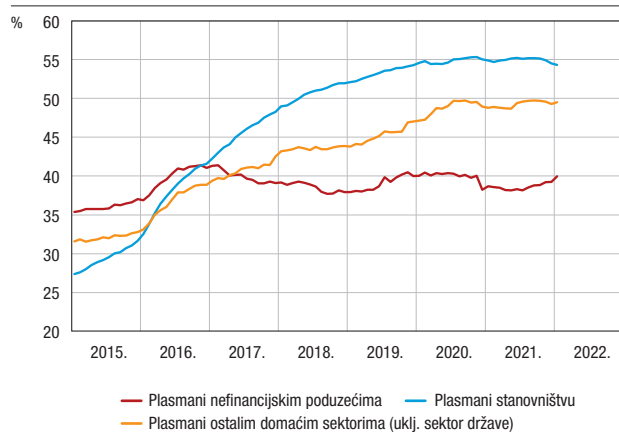
Izvor: HNB

Slika 50. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

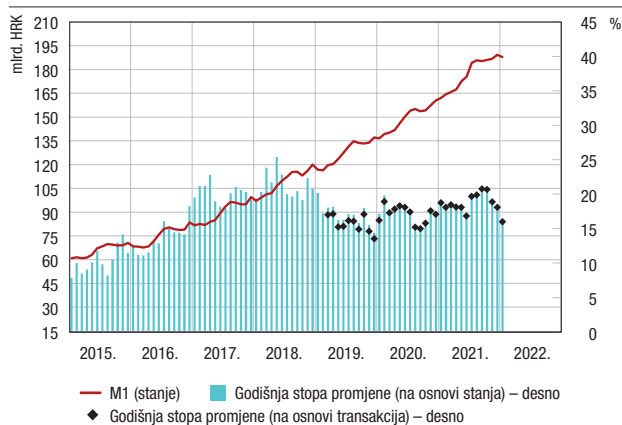
Izvor: HNB

Slika 53. Udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

Izvor: HNB

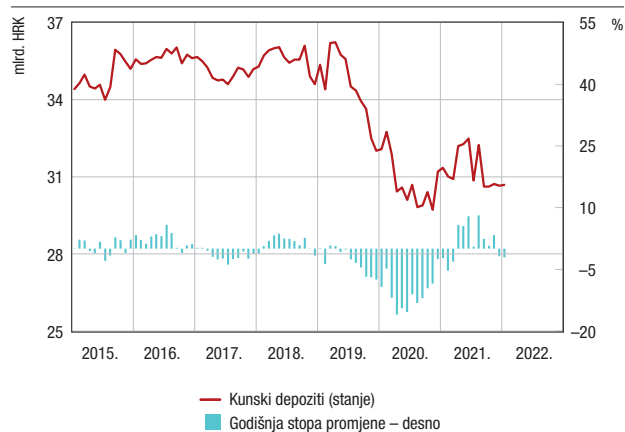
Slika 54. Novčana masa (M1)

Napomena: Stopa rasta na osnovi transakcija od ožujka 2019. isključuje učinak reklasifikacije novčanih fondova.

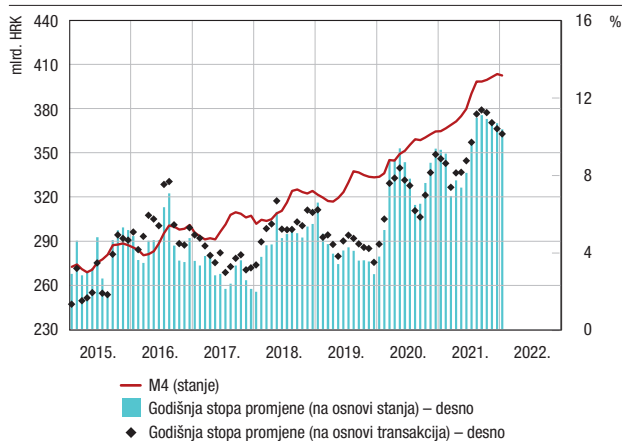
Izvor: HNB

Slika 57. Kunski štedni i oročeni depoziti

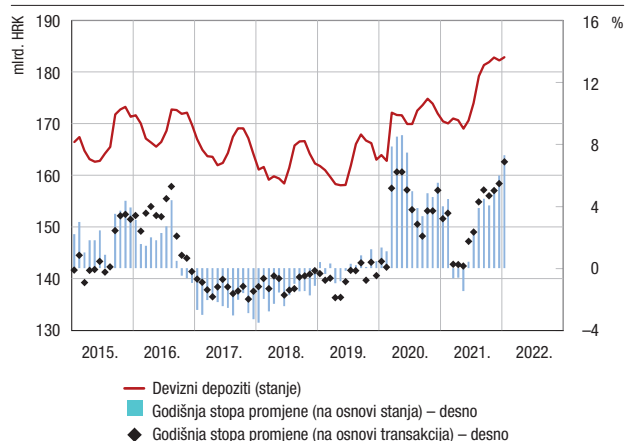
Izvor: HNB

Slika 55. Ukupna likvidna sredstva (M4)

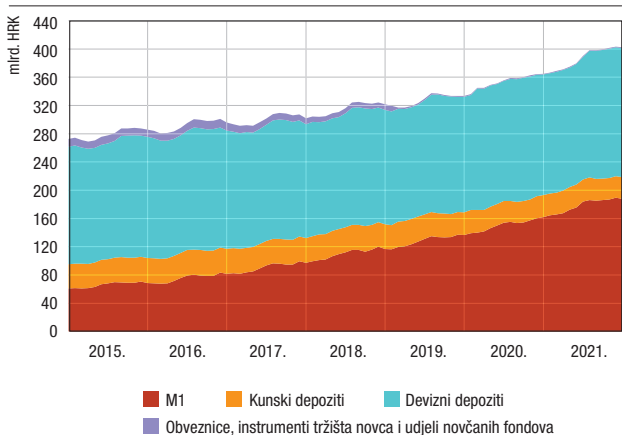
Izvor: HNB

Slika 58. Devizni depoziti

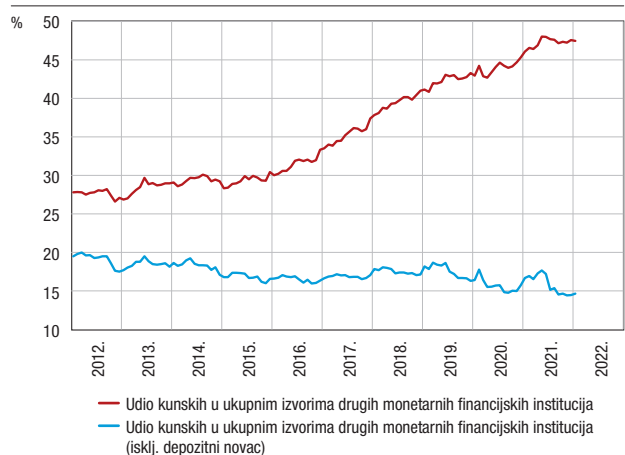
Izvor: HNB

Slika 56. Struktura monetarnog agregata M4

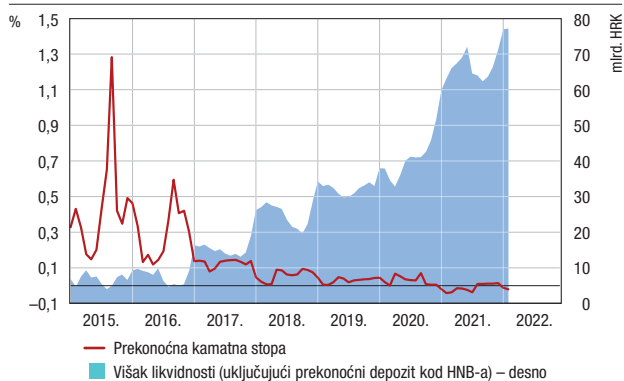
Izvor: HNB

Slika 59. Udio kunskih izvora

Izvor: HNB

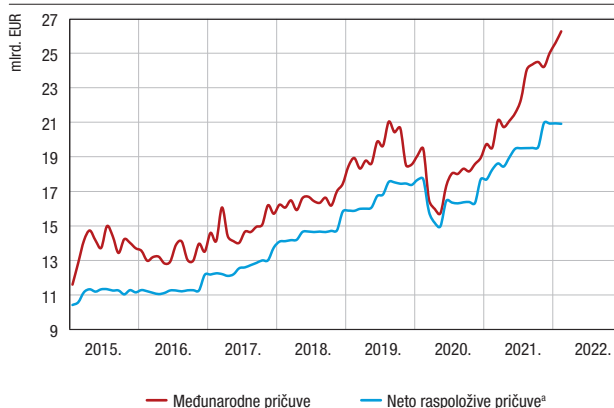
Slika 60. Likvidnost banaka i prekonočna kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem

Napomena: Višak likvidnosti je razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve. Prekonočna kamatna stopa do kraja 2015. odnosi se na prekonočnu međubankovnu kamatnu stopu, a od početka 2016. odnosi se na prekonočnu kamatnu stopu na trgovanje banaka depozitnim novcem.

Izvor: HNB

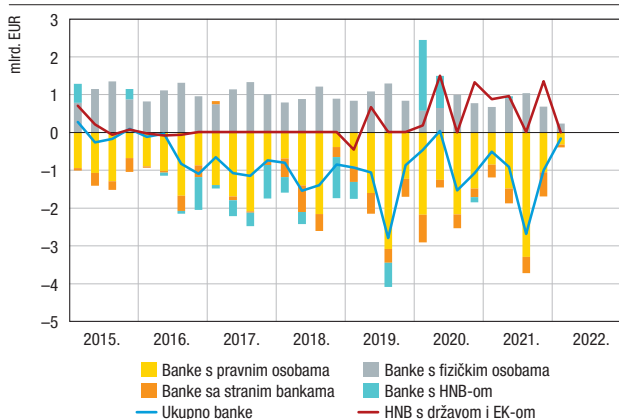
Slika 62. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

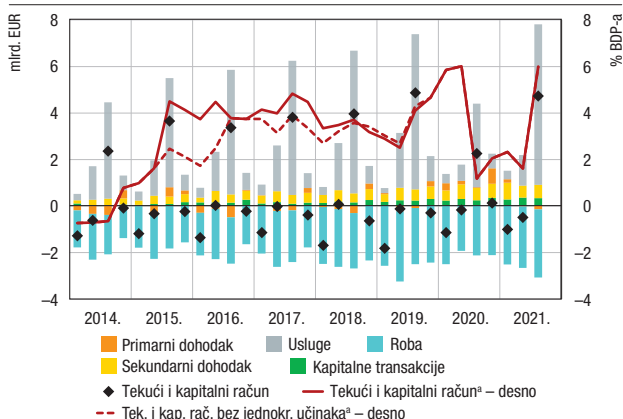
Slika 61. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci za prvo tromjesečje 2022. odnose se na siječanj i veljaču.

Izvor: HNB

Slika 63. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski franak u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017. i 2018.

Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca

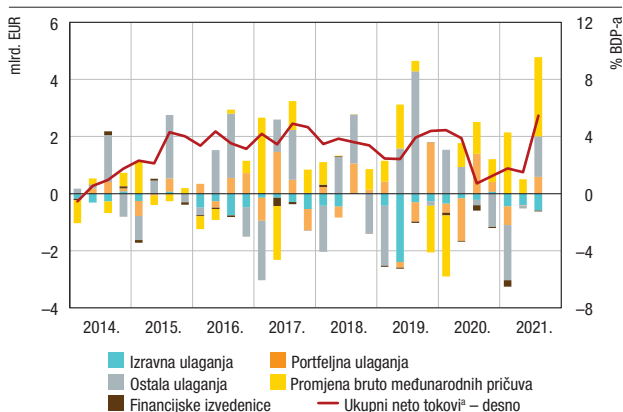
preliminarni podaci, u milijunima eura

	2020.	3. tr. 2021. ^a	Indeksi	
			2020./2019.	3. tr. 2021./2020.
Tekuće transakcije	-56,5	2.035,5	-	-
Kapitalne transakcije	1.074,4	1.272,0	120,8	118,4
Financijske transakcije (bez pričuve)	19,9	-3.180,3	1,4	-
Međunarodne pričuve HNB-a	603,2	6.214,1	60,9	1030,1
Neto pogreške i propusti	-394,8	-273,7	294,2	69,3

^a Odnosi se na zbroj posljednjih četiriju tromjesečja.

Izvor: HNB

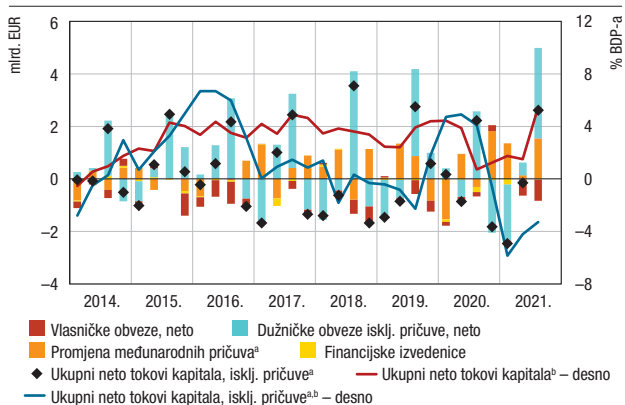
Slika 64. Tokovi na financijskom računu prema vrsti ulaganja

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuve).

Izvor: HNB

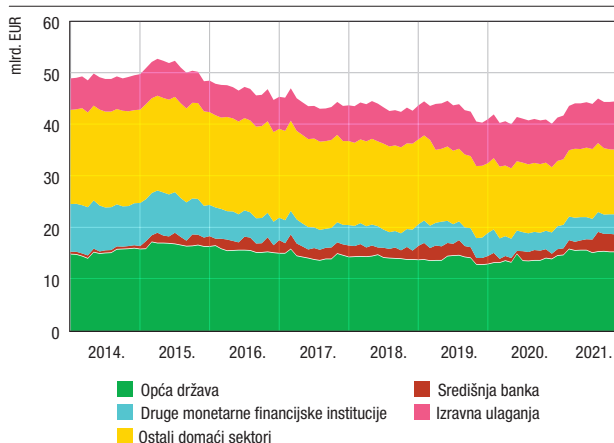
Slika 65. Tokovi na financijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obveze HNB-a.

^b Zbroj posljednjih četiri tromjesečja

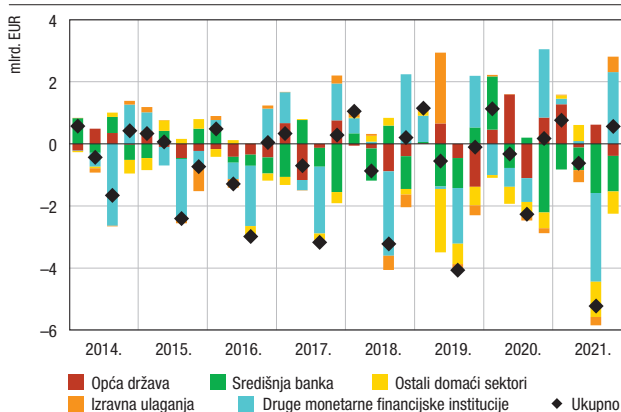
Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

Slika 68. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

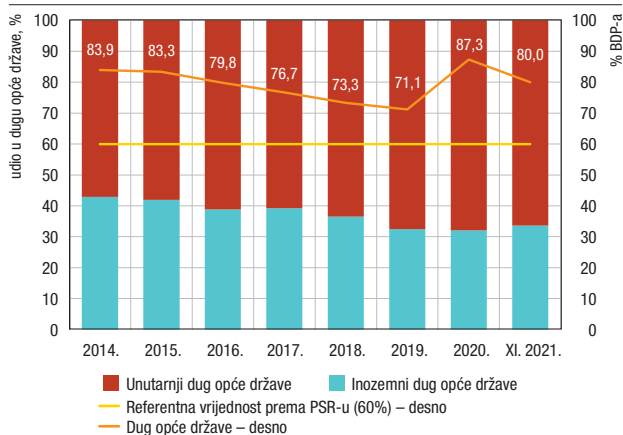
Napomena: Podaci zaključno s prosincem 2021.

Izvor: HNB

Slika 66. Transakcije neto inozemnog duga

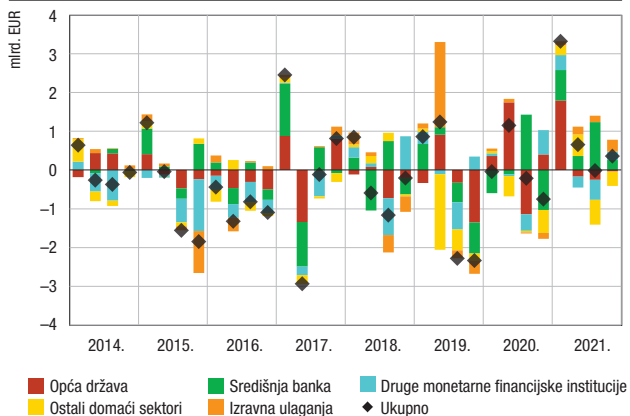
Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu.

Izvor: HNB

Slika 69. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Slika 67. Transakcije bruto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – IX. 2020.	I. – IX. 2021.
Ukupni prihodi	128.753	148.581
Izravni porezi	17.752	16.426
Neizravni porezi	51.498	62.969
Socijalni doprinosi	33.348	36.918
Ostalo	26.155	32.268
Ukupni rashodi	148.317	154.757
Socijalne naknade	47.549	49.897
Subvencije	11.254	8.690
Kamate	5.614	5.171
Naknade zaposlenicima	37.149	39.652
Intermedijarna potrošnja	23.112	24.285
Investicije	12.785	14.324
Ostalo	10.854	12.738
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-19.563	-6.176

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Državni proračun

prema metodologiji računskog plana, u milijunima kuna

	I. – XI. 2020.	I. – XI. 2021.
1. Prihodi	119.155	138.600
2. Prodaja nefinancijske imovine	464	355
3. Rashodi	134.238	144.464
4. Nabava nefinancijske imovine	3.714	6.318
5. Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-18.333	-11.827
(1+2-3-4)		

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države

u milijunima kuna

	X. 2020.	X. 2021.
Ukupna promjena duga	33.382	14.132
Promjena unutarnjeg duga	22.555	3.880
– Gotovina i depoziti	68	13
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	5.600	-1.973
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	10.676	5.354
– Kratkoročni krediti	2.098	-283
– Dugoročni krediti	6.476	674
Promjena inozemnog duga	10.828	10.252
– Gotovina i depoziti	0	0
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	114	1.366
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	9.171	4.225
– Kratkoročni krediti	0	-179
– Dugoročni krediti	1.543	4.839
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	1.814	1.827

Napomena: Promjena unutarnjeg duga opće države = (promjena pojedinih kategorija – konsolidacijski elementi)

Izvor: HNB